

การจัดการองค์ความรู้
(Knowledge Management : KM)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

**การส่งเสริมสหกรณ์ขนาดเล็กและกลุ่มเกษตรกร
ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์**

กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๒
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสิงห์บุรี

คำนำ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะทำงานจัดการความรู้ กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๒ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสิงห์บุรี ได้เลือกดำเนินการจัดการความรู้ในหัวข้อ “การส่งเสริมสหกรณ์ขนาดเล็กและกลุ่มเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสิงห์บุรี มีกระบวนการการส่งเสริมสหกรณ์ขนาดเล็กและกลุ่มเกษตรกร ส่งผลให้การดำเนินงานของสหกรณ์ขนาดเล็กและกลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน ดังนั้น เพื่อเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ให้แก่ผู้ที่ได้รับมอบหมายเข้าไปแนะนำ ส่งเสริม สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ได้นำไปปรับใช้ในการแนะนำ ส่งเสริม ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

คณะทำงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารการจัดการองค์ความรู้ชุดนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสิงห์บุรี ตลอดจนผู้ที่มีความสนใจต่อการเรียนรู้ต่อไป

กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๒
สิงหาคม ๒๕๖๓

หลักการและเหตุผล

ภารกิจของกรมส่งเสริมสหกรณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมและเผยแพร่หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ให้แก่บุคลากรของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร สนับสนุนและพัฒนาระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการเพิ่มขีดความสามารถในด้านการบริหารจัดการ การดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ มีการควบคุมภายในที่ดี ช่วยให้การดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเข้มแข็งและดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน มีประสิทธิภาพ และเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสิงห์บุรี จึงจัดการองค์ความรู้ในเรื่องการส่งเสริมสหกรณ์ขนาดเล็กและกลุ่มเกษตรกร เพื่อเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เข้าไปกำกับ แนะนำ ส่งเสริม สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ได้ปรับใช้ เพื่อการส่งเสริมและดูแลสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้บรรลุวัตถุประสงค์

คณะกรรมการดำเนินการ บทบาทอำนาจหน้าที่และการมอบหมายภารกิจ

การกำกับและควบคุมการดำเนินงานต้องขับเคลื่อนด้วยคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ผู้ที่เข้ามาเป็นตัวแทนควรมีความรู้ความเข้าใจในระบบสหกรณ์ การมีความเสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต คือสิ่งที่จำเป็นยิ่ง ต้องส่งเสริมให้มีการคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติข้างต้นให้ได้ ควรจัดให้มีการเพิ่มความรู้ให้กับสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และบทบาทของสมาชิกในการกระทำกับสหกรณ์ทั้งในด้านการบริหารและการร่วมใช้บริการจากสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ส่งผลไปถึงการมีคำสั่งในการดำเนินกิจการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร การมอบหมายอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และกำหนดให้คณะกรรมการกระจาย เป็นสัดส่วนตามแผนการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยให้การสื่อสารระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละและพร้อมให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบ ข้อบังคับ

สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรต้องจัดให้มีคณะกรรมการดำเนินการ ในวาระแรกของการจัดประชุม คณะกรรมการดำเนินการ เพื่อพิจารณาถือใช้ระเบียบต่างๆ ของสหกรณ์ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ดำเนินการ ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เหมาะสมกับฐานะและการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ส่งผลให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ซึ่งระเบียบของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จะต้องพิจารณาถือใช้ แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

๓.๑ ระเบียบที่กฎหมายสหกรณ์กำหนดว่าจะต้องขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ ก่อนถือใช้ ต้องเสนอนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้ให้ความเห็นชอบแล้ว จึงจะถือบังคับใช้ได้

๓.๒ ระเบียบที่เป็นอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการ เมื่อกำหนดขึ้นถือใช้แล้ว จะมีผลบังคับใช้ในวันถัดไป

ระเบียบที่ต้องขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ ประกอบด้วย

๑. ระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
๒. ระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร อื่น
๓. ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่น

ระเบียบที่เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ เช่น

๑. ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิก
๒. ระเบียบว่าด้วยกลุ่มสมาชิก
๓. ระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน
๔. ระเบียบว่าด้วยเจ้าหน้าที่และข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน
๕. ระเบียบว่าด้วยการใช้ทุนสาธารณประโยชน์
๖. ระเบียบว่าด้วยทุนการศึกษาอบรม
๗. ระเบียบว่าด้วยทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว
๘. ระเบียบว่าด้วยการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
๙. ระเบียบว่าด้วยทุนพัฒนากิจการสหกรณ์
๑๐. ระเบียบอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรกำหนดถือใช้

เมื่อสหกรณ์ได้กำหนดระเบียบขึ้นถือใช้แล้ว ให้ส่งสำเนาระเบียบให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และนายทะเบียนสหกรณ์ทราบ

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ควรศึกษาระเบียบต่างๆ ตามร่างระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์ กำหนดไว้ เพื่อเป็นข้อมูลในการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในการพิจารณาถือใช้ระเบียบ และเมื่อสหกรณ์พิจารณาถือใช้ระเบียบแล้ว จะต้องกำกับแนะนำให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรถือปฏิบัติ อย่างเคร่งครัด

การเงินและการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

สหกรณ์ต้องผลักดันให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการบันทึกรายการบัญชีให้เป็นปัจจุบัน การใช้ข้อมูลทางการเงินและบัญชี เพื่อสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรสามารถใช้ข้อมูลซึ่งแสดงฐานะทางธุรกิจในการนำไปวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร สามารถคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตเพื่อเป็นข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องต่อไป การมีความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และเห็นความสำคัญของการจัดเก็บรักษาเอกสารและการบันทึกรายการบัญชี ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส มีการควบคุมภายในที่ดี ช่วยให้การดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งและดำเนินการได้อย่างยั่งยืน สหกรณ์ขนาดเล็กและกลุ่มเกษตรกร ยังไม่มีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ทำบัญชีตามระเบียบ อาจมีการจัดจ้างลูกจ้างชั่วคราว กรรมการทำหน้าที่ฝ่ายจัดการ ขาดการจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการดำเนินธุรกิจเพียงด้านเดียว ควรได้รับการแนะนำส่งเสริมอย่างใกล้ชิด

การดำเนินธุรกิจ การให้บริการสมาชิก

สหกรณ์ขนาดเล็กและกลุ่มเกษตรกร ต้องส่งเสริมให้มีการระดมทุนทั้งจากภายในและจากภายนอก เพื่อนำมาหมุนเวียนดำเนินงานเพื่อให้บริการและแก้ปัญหาให้กับสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ทุนจากสมาชิก สามารถระดมทุนโดยการถือหุ้น การเรียกเก็บเงินฝากประเภทต่างๆ ทั้งนี้การกำหนดระเบียบที่เกี่ยวข้องต้องเป็นไปอย่างรัดกุมและเป็นธรรม การระดมทุนจากภายนอก โดยการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ จากสหกรณ์อื่นหรืออาจกู้ยืมจากธนาคาร การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ต้องเป็นไปตามความต้องการของสมาชิก

บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่ดี จะต้องมีความเข้าใจตรงกัน คือทำอะไรให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร สามารถดำเนินงานได้อย่างอิสระภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร มีการบริหารจัดการโดยบุคลากรของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เอง และมีการปรับเปลี่ยนบทบาทให้เป็นไปตามภารกิจของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ทำอย่างไรให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจและมีความสำนึกในความเป็นเจ้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อสหกรณ์และสมาชิก ทั้งในการตรวจเยี่ยม การเข้าไปแนะนำ ส่งเสริม และร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาของสหกรณ์ ตลอดจนการประชุมชี้แจง การทำความเข้าใจระหว่างสมาชิกและบุคลากรของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

+++++